

Iránymutatás az adatok hordozhatóságáról

**Elfogadás időpontja: 2016. december 13.
A legutóbbi felülvizsgálat és elfogadás időpontja: 2017. április 5.**

Ez a munkacsoport a 95/46/EK irányelv 29. cikke alapján jött létre. A munkacsoport adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó független európai tanácsadó szerv. Feladatait a 95/46/EK irányelv 30. cikke és a 2002/58/EK irányelv 15. cikke határozza meg.

A titkársági feladatokat ellátja: Európai Bizottság, Jogértvényesülési és Fogyasztópolitikai Főigazgatóság, C Igazgatóság (Alapvető jogok és uniós polgárság), B-1049 Brüsszel, Belgium, MO59 05/35. sz. iroda.

Honlap: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

TARTALOMJEGYZÉK

Összefoglaló.....	3
I. Bevezetés.....	3
II. Melyek az adatok hordozhatóságának főbb elemei?	4
III. Mikor alkalmazandó az adathordozhatóság?	9
IV. Hogyan vonatkoznak az érintett jogainak gyakorlására irányadó szabályok az adathordozhatóságra?	14
V. Hogyan kell átadni a hordozható adatot?	17

Összefoglaló

Az általános adatvédelmi rendelet 20. cikke új jogként határozza meg az adathordozhatósághoz való jogot, amely szorosan összefügg a hozzáférési joggal, de számos vonatkozásban különbözik attól. Lehetővé teszi az érintett számára, hogy az általa egy adatkezelő rendelkezésére bocsátott személyes adatokat tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban megkapja, és hogy ezeket az adatokat egy másik adatkezelőnek továbbítsa. Ezen új jog célja, hogy tudatos magatartásra ösztönözze az érintettet, és nagyobb rendelkezést biztosítson a számára a rá vonatkozó személyes adatok felett.

Mivel lehetővé teszi személyes adatok adatkezelők közötti közvetlen továbbítását, az adathordozhatósághoz való jog olyan fontos eszköz, amely elősegíti a személyes adatok szabad áramlását az EU-ban és élénkíti a versenyt az adatkezelők között. Megkönnyíti a különböző szolgáltatók közötti váltást, ezért előmozdítja új szolgáltatások kidolgozását a digitális egységes piaci stratégiával összefüggésben.

E vélemény iránymutatást ad az általános adatvédelmi rendelettel bevezetett adathordozhatósághoz való jog értelmezéséről és alkalmazásáról. Célja, hogy ismertesse az adathordozhatósághoz való jogot és annak hatályát. Pontosítja, hogy ez az új jog milyen feltételekkel alkalmazandó, tekintettel az adatkezelés jogalapjára (az érintett hozzájárulása vagy szerződés teljesítésének szükségessége), valamint azt, hogy ez a jog az érintett által rendelkezésre bocsátott személyes adatokra korlátozódik. A vélemény emellett konkrét példákkal és kritériumokkal szolgál, hogy kifejtse, e jog milyen körülmények között alkalmazandó. E tekintetben a 29. cikk szerinti munkacsoport úgy véli, hogy az adathordozhatósághoz való jog az érintett által tudatosan és aktívan továbbított adatokra, továbbá az érintett tevékenysége révén generált személyes adatokra terjed ki. Ez az új jog nem csorbítható, és nem korlátozható a közvetlenül az érintett által – például online platformon – közölt személyes információra.

Bevált gyakorlatként az adatkezelőknek olyan eszközöket – például letöltő eszközöket és felhasználói program interfészeket – kell kifejleszteniük, amelyek közreműködnek az adathordozhatósági kérelmek megválaszolásában. Garantálniuk kell, hogy az adatokat tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban továbbítsák, és ösztönözni kell őket az adathordozhatósággal kapcsolatos kérelem érvényesítése során használt adatformátum interoperabilitásának biztosítására.

A vélemény abban is segíti az adatkezelőket, hogy tisztában legyenek a kötelezettségeikkel, és bevált módszereket és eszközöket ajánl, amelyekkel elősegíthető az adathordozhatósághoz fűződő jognak való megfelelés. A vélemény végül azt javasolja, hogy az ágazati érdekelt felek és a szakmai szervezetek dolgozzanak együtt egy közös interoperábilis szabvány- és formátumkészleten, amelyekkel teljesíthetők az adathordozhatósághoz való jog követelményei.

I. Bevezetés

Az általános adatvédelmi rendelet (GDPR) 20. cikke új jogként határozza meg az adathordozhatósághoz való jogot. Ez a jog lehetővé teszi az érintett számára, hogy az általa egy adatkezelő rendelkezésére bocsátott személyes adatokat tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban megkapja, és hogy ezeket az adatokat egy másik

adatkezelőnek akadálytalanul továbbítsa. Ez a jog, amely bizonyos feltételekkel alkalmazható, támogatja a felhasználó választását, rendelkezését és tudatos magatartását.

A 95/46/EK adatvédelmi irányelvben biztosított hozzáféréshez való jogukat gyakorló egyéneket korlátozta a kért információ megadásakor az adatkezelő által választott formátum. **Az új adathordozhatósághoz való jog célja, hogy elősegítse az érintettek tudatos magatartását saját személyes adataik vonatkozásában, mivel megkönnyíti, hogy IT-környezetek között helyezzenek át, másoljanak át vagy továbbítsanak személyes adatokat** (akár saját rendszereikre, akár megbízható harmadik felek rendszereire vagy új adatkezelők rendszereire).

Azzal, hogy megerősíti az egyének személyhez fűződő jogait és rendelkezését a rájuk vonatkozó személyes adatok felett, az adathordozhatóság olyan lehetőséget jelent, amellyel újra egyensúlyba hozható az érintettek és az adatkezelők közötti kapcsolat¹.

Noha a személyes adatok hordozhatóságával kapcsolatos jog élénkítheti a versenyt a szolgáltatások között (azáltal, hogy megkönnyíti a szolgáltatások közötti váltást), az általános adatvédelmi rendelet a személyes adatokat szabályozza, és nem a versenyt. Közelebről: a 20. cikk nem korlátozza a hordozható adatokat azokra, amelyek a szolgáltatások közötti váltáshoz szükségesek vagy hasznosak².

Jóllehet az adatok hordozhatósága új jog, a hordozhatóság más típusai már korábban is léteztek, vagy azokat más jogalkotási területeken vitatják meg (pl. a szerződések felmondásával, a kommunikációs szolgáltatások barangolásával és a szolgáltatásokhoz való, határokon átívelő hozzáféréssel összefüggésben³). Némi szinergia, sőt előny is jelentkezhet az egyének szempontjából a különböző hordozhatósági típusok között, ha azokat kombinált megközelítéssel biztosítják, jóllehet az analógiákkal óvatosan kell bánni.

Ez a vélemény útmutatást ad az adatkezelőknek, hogy korszerűsítsék gyakorlataikat, eljárásaikat és szabályzataikat, továbbá egyértelműsíti az adathordozhatóság jelentését, hogy lehetővé tegye, az érintettek hatékonyan gyakorolhassák új jogukat.

II. Melyek az adatok hordozhatóságának főbb elemei?

Az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (1) bekezdése a következőképpen határozza meg az adathordozhatósághoz való jogot:

Az érintett jogosult arra, hogy a rá vonatkozó, általa egy adatkezelő rendelkezésére bocsátott személyes adatokat tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban megkapja, továbbá jogosult arra, hogy ezeket az adatokat egy másik

¹ Az adathordozhatóság elsődleges célja az egyének személyes adataik feletti rendelkezésének fokozása, és annak biztosítása, hogy az egyének aktív szerepet játsszanak az adatok ökoszisztémájában.

² E jog például lehetővé teszi bankok számára, hogy kiegészítő szolgáltatásokat nyújtsanak, a felhasználó rendelkezése alapján, az eredetileg energiaellátási szolgáltatás részeként gyűjtött személyes adatok felhasználásával.

³ Lásd az Európai Bizottság digitális egységes piacra vonatkozó menetrendjét: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-single-market>, különösen az első, „Az internetes termékek és szolgáltatások elérhetőbbé tétele” szakpolitikai pillér.

adatkezelőnek továbbítsa anélkül, hogy ezt akadályozná az az adatkezelő, amelynek a személyes adatokat a rendelkezésére bocsátotta [...].

- **A személyes adatok megszerzésének joga**

Először is, az adathordozhatóság **az érintett joga arra, hogy megkapja** a rá vonatkozó, valamely adatkezelő által kezelt **személyes adatok állományát**, és ezeket az adatokat további személyes használat céljával tárolja. E tárolásnak helye lehet saját készüléken vagy magánfelhőben, anélkül, hogy az adatot más adatkezelőhöz kellene továbbítani.

E tekintetben az adathordozhatóság kiegészíti a hozzáférés jogát. Az adathordozhatóság egyik sajátossága, hogy megkönnyíti az érintettek számára, hogy személyes adataikat saját maguk kezeljék és a továbbiakban felhasználják. Ezeket az adatokat „*tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban*” kell az érintetteknek megkapnia. Előfordulhat például, hogy az érintett le szeretné kérdezni az aktuális lejátszási listáját (vagy a meghallgatott zeneszámok előzménylistáját) egy zeneközvetítő szolgáltatótól, hogy megtudja, milyen gyakran hallgatott meg konkrét zeneszámokat, vagy hogy ellenőrizze, milyen zenét szeretne megvásárolni vagy meghallgatni egy másik platformon. Ehhez hasonlóan lehet, hogy le szeretné kérdezni kapcsolattartási listáját a webmail-alkalmazásából, például, hogy listát készítsen az esküvői meghívottakról, vagy információt szerezzen a különböző hűségkártyákkal végzett vásárlásokról, vagy hogy értékelje színlábnymát⁴.

- **A személyes adatok adatkezelők közötti továbbításának joga**

Másodszor, a 20. cikk (1) bekezdése biztosítja az érintettek számára **annak jogát, hogy személyes adataikat az adatkezelők között továbbíthassák**, akadály nélkül. Az adatokat közvetlenül is lehet továbbítani az adatkezelők között, az érintett kérésére, ha ez technikailag megvalósítható (20. cikk (2) bekezdés). E tekintetben a (68) preambulumbekkezdés arra ösztönzi az adatkezelőket, hogy az adathordozhatóságot lehetővé tevő interoperábilis formátumokat fejlesszenek ki⁵, de ez nem teremthet olyan kötelezettséget az adatkezelők számára, hogy egymással műszakilag kompatibilis adatkezelő rendszereket vezessenek be vagy tartsanak fenn⁶. Az általános adatvédelmi rendelet ugyanakkor megtiltja az adatkezelők számára, hogy akadályt gördítsenek a továbbítás elé.

Az adathordozhatóság ezen eleme lényegében biztosítja, hogy az érintettek ne csak megszerezhessék és a továbbiakban felhasználhassák, hanem továbbíthassák is az általuk rendelkezésre bocsátott adatokat egy másik szolgáltatónak (akár ugyanabban az üzleti ágazatban, akár egy másikban). Amellett, hogy segít a tudatos fogyasztói magatartás kialakításában azáltal, hogy megakadályozza a vevőfogvatartást, az adathordozhatósághoz való jog a várakozások szerint előmozdítja az innovációs lehetőségeket és a személyes adatok

⁴ Ezekben az esetekben az érintett általi adatkezelés tartozhat az otthoni tevékenységek körébe, amikor a teljes adatkezelés kizárólag az érintett irányítása alatt történik, vagy az adatokat kezelheti másik fél is az érintett nevében. Ez utóbbi esetben a másik felet adatkezelőnek kell tekinteni, még ha az egyetlen célja a személyes adatok tárolása is, és meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendeletben megfogalmazott elveknek és kötelezettségeknek.

⁵ Lásd még az V. szakaszt.

⁶ Ennek következtében külön figyelmet kell fordítani a továbbított adatok formátumára annak garantálása érdekében, hogy az adatot az érintett vagy az adatkezelő a továbbiakban csekély erőfeszítéssel felhasználhassa. Lásd még az V. szakaszt.

adatkezelők közötti, biztonságos, az érintett rendelkezése szerinti megosztását⁷. Az adathordozhatóság előmozdíthatja a személyes adatok felhasználók általi ellenőrzött és korlátozott megosztását a szervezetek között, ezáltal gazdagítja a szolgáltatásokat és a fogyasztói tapasztalatokat⁸. Az adathordozhatóság megkönnyítheti a felhasználókra vonatkozó személyes adatok továbbítását és további felhasználását a különböző, e felhasználók érdeklődése szerinti szolgáltatások körében.

⁷ Lásd: több kísérleti alkalmazás Európában, például [MiData](#) az Egyesült Királyságban, [MesInfos / SelfData](#) a FING-től Franciaországban.

⁸ Az úgynevezett számszerűsített képmás (quantified self) és a dolgok internete ágazatai rámutattak az egyén életének különböző vonatkozásait (fittség, aktivitás, kalóriabevitel) érintő személyes adatok összekapcsolásának előnyeire (és kockázataira), amelynek révén teljesebb kép adható egyetlen fájlban az egyén életéről.

- Az adatkezelői jogállás

Az adathordozhatóság biztosítja a személyes adatok érintett kívánsága szerinti megszerzésének és kezelésének jogát⁹.

Az adathordozhatósági kérelmeket a 20. cikkben meghatározott feltételekkel megválaszoló adatkezelők nem felelősek az érintett vagy a személyes adatot fogadó más vállalat általi adatkezelésért. Az előbbieket az érintett nevében járnak el, akkor is, ha a személyes adatokat közvetlenül az adatkezelők között továbbítják. E tekintetben az adatkezelő nem felel azért, hogy a címzett adatkezelő megfelel-e az adatvédelmi jogszabályoknak, tekintve, hogy nem a küldő adatkezelő választja meg a címzettet. Ugyanakkor az adatkezelőnek biztosítékokat kell adnia annak garantálása érdekében, hogy tényleg az érintett nevében járnak el. Eljárásokat alakíthatnak ki például annak biztosítására, hogy a személyes adatok továbbított típusai valóban azok legyenek, amelyeket az érintett továbbítani kíván. Ezt megvalósíthatják úgy, hogy megerősítést kérnek az érintettől akár az adattovábbítás előtt, akár korábban, amikor az adatkezeléshez megkapják az eredeti hozzájárulást, vagy amikor a szerződést véglegesítik.

Az adathordozhatósági kérelmeket megválaszoló adatkezelőknek nincs kifejezetten olyan kötelezettségük, hogy ellenőrizzék és megerősítsék az adat minőségét a továbbítás előtt. Ezeknek az adatoknak természetesen pontosnak és naprakésznek kell lenniük, az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően. Az adathordozhatóság emellett nem keletkeztet kötelezettséget az adatkezelő oldalán, hogy a szükségesnél tovább vagy adott megőrzési időn túl őrizze meg a személyes adatokat¹⁰. Lényeges, hogy nincs további adatmegőrzési követelmény az egyébként alkalmazandó megőrzési időszakokon túl, pusztán azért, hogy esetleges jövőbeli adathordozhatósági igényeket kiszolgáljanak.

Ha a kért személyes adatokat az adatfeldolgozó kezeli, az általános adatvédelmi rendelet 28. cikkével összhangban kötött szerződésnek tartalmaznia kell a kötelezettséget, amely szerint az adatfeldolgozó „megfelelő technikai és szervezési intézkedésekkel a lehetséges mértékben segíti az adatkezelőt abban, hogy teljesíteni tudja kötelezettségét az érintett (...) jogainak gyakorlásához kapcsolódó kérelmek megválaszolása tekintetében”. Az adatkezelőnek ezért konkrét eljárásokat kell lefolytatnia az adatfeldolgozóival együttműködésben, hogy megválaszolja az adathordozhatósági kérelmeket. Közös adatkezelés esetén a szerződésnek egyértelműen meg kell állapítania az egyes adatkezelők felelősségét az adathordozhatósági kérelmek feldolgozását illetően.

Ezenfelül, a címzett adatkezelő¹¹ felel annak biztosításáért, hogy az átadott hordozható adatok relevánsak és nem túlzók az új adatok kezelése tekintetében. Ha például adathordozhatósági kérelmet nyújtanak be egy webmail szolgáltatáshoz, és a kérelem útján az érintett e-mailekhez kíván hozzáférni és azokat biztonságos archív platformra küldeni, az új adatkezelőnek nem kell kezelnie az érintettel kapcsolatban álló személyek kapcsolattartási adatait. Ha ez az információ nem releváns az új adatkezelés szempontjából, azt nem szabad megőrizni és kezelni. Akárhogy is, a címzett adatkezelők nem kötelesek az adathordozhatósági kérelmet

⁹ Az adathordozhatósághoz való jog nem korlátozódik az adatkezelő versenytársai által nyújtott szolgáltatások szempontjából hasznos és releváns személyes adatokra.

¹⁰ A fenti példában, ha az adatkezelő nem őrzi meg a felhasználó által lejátszott dalok listáját, ezt a személyes adatot nem lehet felvenni az adathordozhatósági kérelembe.

¹¹ Azaz, amelyik az érintett által egy másik adatkezelőhöz benyújtott adathordozhatósági kérelmet követően személyes adatokat vesz kézhez.

követően továbbított személyes adatok fogadására és kezelésére. Hasonlóan, ha az érintett azt kéri, hogy banki ügyleteinek adatait olyan szolgáltatáshoz továbbítsák, amely segít költségvetésének kezelésében, a címzett adatkezelőnek nem kell valamennyi adatot fogadnia, vagy megőrizne az ügyletek valamennyi adatát, mielőtt azokat címkével látták el az új szolgáltatás alkalmazásában. Más szóval, csak olyan adatot lehet fogadni és megőrizni, amelyik szükséges és releváns a címzett adatkezelő által nyújtott szolgáltatás szempontjából.

A „címzett” szervezet lesz az új adatkezelő e személyes adatok vonatkozásában, és be kell tartania az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkében foglalt elveket. Az „új” címzett adatkezelőnek tehát egyértelműen és közvetlenül meg kell határoznia az új adatkezelés célját, még bármilyen, a hordozható adatok továbbítására irányuló kérelem előtt, a 14. cikkben foglalt átláthatósági követelményeknek megfelelően¹². A felelősségi körében teljesített bármely más adatkezelés tekintetében az adatkezelőnek alkalmaznia kell az 5. cikkben megállapított elveket, azaz a jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság, a célhoz kötöttség, az adattakarékosság, a pontosság, az integritás és bizalmas jelleg, a korlátozott tárolhatóság és az elszámoltathatóság elvét¹³.

A személyes adatok birtokában lévő adatkezelőknek készen kell állniuk arra, hogy megkönnyítsék az érintett adathordozhatósághoz való jogának érvényesítését. Az adatkezelők eldönthetik, hogy fogadják-e az érintettől érkező adatot, erre ugyanis nem kötelesek.

- Adathordozhatóság kontra az érintettek egyéb jogai

Ha az egyén az adathordozhatósághoz való jogát gyakorolja, ezt egyéb jogok sérelme nélkül teszi (és ez igaz az általános adatvédelmi rendeletben biztosított többi jogra is). Az érintett az adathordozhatósági műveletet követően is használhatja, illetve élvezheti az adatkezelő szolgáltatását. Az adathordozhatóság nem jár automatikusan az adatnak az adatkezelő rendszereiből való törlésével¹⁴, és nem érinti a továbbított adatra alkalmazandó eredeti megőrzési időt. Az érintett jogait mindaddig gyakorolhatja, amíg az adatkezelő az adatot kezeli.

Ugyanígy, ha az érintett a törléshez való jogával (a 17. cikk szerinti „a személyes adatok tárolásának megszüntetéséhez való jog”) kíván élni, az adatkezelő az adathordozhatóságot nem használhatja e törlés késleltetésére vagy megtagadására.

Ha az érintett azt állapítja meg, hogy az adathordozhatósághoz való jog értelmében lekért személyes adat nem teljes mértékben felel meg a kérelmének, bármely további, személyes adat iránti, a hozzáférési jog szerinti kérelemnek teljes körűen eleget kell tenni az általános adatvédelmi rendelet 15. cikke alapján.

Ezenfelül, ha egy másik területre vonatkozó, különös európai vagy tagállami jogszabály előírja az érintett adat bizonyos formájú hordozhatóságát, az e különös jogszabályokban

¹² Ezenfelül az új adatkezelő nem dolgozhat fel olyan személyes adatot, amely nem releváns, és az adatkezelésnek az új célhoz szükséges mértékre kell korlátozódnia, akkor is, ha a személyes adatok a hordozhatósági eljárásban továbbított átfogóbb adatállomány részét képezik. Azokat a személyes adatokat, amelyek az új adatkezelés céljához nem szükségesek, a lehető leghamarabb törölni kell.

¹³ Mielőtt az adatkezelő kézhez veszi az adathordozhatósághoz való jog részként küldött személyes adatokat, ezen adatokat úgy kell tekinteni, mint amelyeket az érintett „bocsátott rendelkezésre”, és újra továbbíthatók az adathordozhatósághoz való jognak megfelelően, amennyiben a többi, e jogra alkalmazandó feltétel (azaz az adatkezelés jogalapja...) teljesül.

¹⁴ Az általános adatvédelmi rendelet 17. cikke szerint.

megállapított feltételeket szintén figyelembe kell venni az általános adatvédelmi rendelet szerinti adathordozhatósági kérelem teljesítésekor. Először is, ha az érintett kérelméből nyilvánvaló, hogy nem az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogait, hanem kizárólag valamely ágazati jogszabály szerinti jogait kívánja gyakorolni, akkor az általános adatvédelmi rendelet adathordozhatóságra vonatkozó rendelkezéseit e kérelemre nem kell alkalmazni¹⁵. Ha azonban e kérelem az általános adatvédelmi rendelet szerinti hordozhatóságra irányul, ezen ágazati jogszabály megléte nem írja felül az adathordozhatóság elvének az adatkezelőre történő, az általános adatvédelmi rendelet szerinti általános alkalmazhatóságát. Ehelyett esetről esetre kell értékelni, hogy az ilyen különös jogszabály hogyan érintheti, ha egyáltalán érinti, az adathordozhatósághoz való jogot.

III. Mikor alkalmazandó az adathordozhatóság?

- Milyen adatkezelési műveletekre terjed ki az adathordozhatósághoz való jog?

Ahhoz, hogy az adatkezelők megfeleljenek az általános adatvédelmi rendeletnek, egyértelmű jogalappal kell rendelkezniük a személyes adatok kezelésére.

Az általános adatvédelmi rendelet 20. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban ahhoz, hogy a kezelési művelet **az adathordozhatóság hatálya alá tartozzon**, a következőkön kell alapulnia:

- az érintett hozzájárulása (a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja vagy személyes adatok egyedi kategóriái esetén a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint);
- olyan szerződés, amelynek az érintett szerződő fele, a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint.

Példaként hozhatók fel az egyén által online könyvesboltban vásárolt könyvek címei vagy egy zeneközvetítő szolgáltatáson keresztül hallgatott zeneszámok, mint olyan személyes adatok, amelyekre általában kiterjed az adathordozhatóság, mivel olyan szerződés teljesítésével összefüggésben kezelik őket, amelynek az érintett szerződő fele.

Az általános adatvédelmi rendelet nem állapít meg az adathordozhatósághoz való általános jogot olyan esetekben, amikor a személyes adatok kezelése nem hozzájáruláson vagy szerződésen alapul¹⁶. A pénzügyi intézmények például nem kötelesek a pénzmosás és más

¹⁵ Ha például az érintett kérelmének kifejezetten az a célja, hogy hozzáférést biztosítson a bankszámlatörténetéhez egy számlainformáció-szolgáltató számára a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazásában, ezt a hozzáférést az említett irányelv rendelkezései szerint kell biztosítani.

¹⁶ Lásd az általános adatvédelmi rendelet (68) preambulumbekzdését és 20. cikkének (3) bekezdését. Az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (3) bekezdése, valamint (68) preambulumbekzdése úgy rendelkeznek, hogy az adathordozhatósághoz való jog nem alkalmazandó abban az esetben, ha az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítványai gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges, vagy ha az adatkezelő közhatalmi feladatait gyakorolja vagy jogi kötelezettségének tesz eleget. Ezekben az esetekben tehát az adatkezelő nem köteles a hordozhatóságot biztosítani. Ugyanakkor bevált gyakorlatnak tekinthető olyan eljárások kidolgozása, amelyek automatikusan megválaszolják a hordozhatósági kérelmeket az adathordozhatósághoz való jogra irányadó elveket követve. Ennek egy példája lehet a korábbi személyijövedelemadó-bevallások egyszerű letöltését lehetővé tevő kormányzati szolgáltatás. Az adathordozhatóság abban az esetben bevált gyakorlatairól, amikor az adatkezelés a jogos érdekből való

pénzügyi bűncselekmények megelőzésével és felderítésével kapcsolatos kötelezettségük részeként kezelt személyes adatokra vonatkozó adathordozhatósági kérelmet megválaszolni; ugyanígy, az adathordozhatóság nem terjed ki egy vállalkozások közötti kapcsolatban kezelt szakmai kapcsolattartási adatokra, ha az adatkezelés nem az érintett hozzájárulásán vagy olyan szerződésen alapul, amelynek az érintett részes fele.

Ha munkavállalói adatokról van szó, az adathordozhatósághoz való jog általában csak akkor alkalmazható, ha az adatkezelésre olyan szerződés alapján kerül sor, amelynek az érintett a szerződő fele. Sok esetben a hozzájárulást nem tekintik szabadon megadottnak ebben az összefüggésben, a munkáltató és a munkavállaló közötti hatalmi egyensúlyhiányból eredően¹⁷. Egyes HR-es adatkezelések ezzel szemben a jogos érdek jogalapjára épülnek vagy azokra a foglalkoztatás terén fennálló konkrét jogi kötelezettségnek való megfelelés miatt van szükség. A gyakorlatban az adathordozhatósághoz való jog HR-es összefüggésben mindenképpen érint bizonyos adatkezelési műveleteket (például a bérrel és juttatásokkal kapcsolatos szolgáltatások vagy a belső toborzás), de számos helyzetben eseti megközelítést kell alkalmazni, hogy megbizonyosodjanak arról, az adathordozhatóság minden feltétele teljesül.

Végül az adathordozhatósághoz való jog csak akkor alkalmazható, ha az adatkezelés „automatizált módon történik”, és ezért nem terjed ki a papíralapú aktákra.

- Milyen személyes adatokat kell megadni?

A 20. cikk (1) bekezdése értelmében ahhoz, hogy az adat az adathordozhatóság hatálya alá tartozzon:

- annak az érintettre vonatkozó személyes adatnak kell lennie,
- amelyet az érintett *bocsátott* egy adatkezelő rendelkezésére.

A 20. cikk (4) bekezdése ezenkívül megállapítja, hogy ez a jog nem érintheti hátrányosan mások jogait és szabadságait.

Első feltétel: az érintettre vonatkozó személyes adat

Az adathordozhatósági kérelem tárgya csak személyes adat lehet. Így tehát az anonim¹⁸ vagy nem az érintettre vonatkozó adat kiesik a hordozhatóság hatálya alól. Ugyanakkor az álnevesített adat, amely egyértelműen az érintetthez kapcsolható (pl. azáltal, hogy megadja a megfelelő azonosítót, vö. 11. cikk (2) bekezdés), a hatály alá tartozhat.

Az adatkezelők számos esetben olyan információt dolgoznak fel, amely több érintett személyes adatait tartalmazza. Ilyenkor az adatkezelőknek nem kell túlzottan szigorúan értelmezniük az „érintettre vonatkozó személyes adat” kitételt. Például a telefonbeszélgetések, a személyközi üzenetküldés vagy az internetes hangátvitel listái (az előfizető számlatörténetében) tartalmazhatnak a bejövő és kimenő hívásokba bevont harmadik személyekre vonatkozó adatokat. A listákon így ugyan szerepelhetnek több személyt érintő személyes adatok, az előfizetőknek a rendelkezésére kell bocsátani ezeket a listákat az

szükségesség jogalapjára épül, továbbá a meglévő önkéntes rendszerekről lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport jogos érdekekről szóló, 6/2014 véleményének 47. és 48. oldalát (WP217).

¹⁷ Amint azt a 29. cikk szerinti munkacsoport 2001. szeptember 13-i 8/2001 véleményében kifejtette (WP48).

¹⁸ http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_en.pdf

adathordozhatósági kérelmekre válaszul, mert a listák az érintettre (is) vonatkoznak. Ha azonban e listákat később az új adatkezelőnek továbbítják, ez az új adatkezelő nem kezelheti azokat olyan céllal, amely hátrányosan érintheti harmadik személyek jogait és szabadságait (lásd alább: harmadik feltétel).

Második feltétel: az érintett által rendelkezésre bocsátott adatok

A második feltétel a hatályt leszűkíti az érintett által „rendelkezésre bocsátott” adatokra.

A személyes adatok esetében sok olyan példa hozható, amikor azokat tudatosan és aktívan az érintett „bocsátja rendelkezésre”, köztük az online formanyomtatványokon megadott fiókadatok (pl. e-mail-cím, felhasználónév, életkor). Mindazonáltal az érintett által „rendelkezésre bocsátott” adatok a tevékenységének megfigyeléséből is erednek. Ennek következtében a 29. cikk szerinti munkacsoport úgy véli, hogy ahhoz, hogy biztosítható legyen ezen új jog teljes értéke, a „rendelkezésre bocsátásnak” ki kell terjednie azokra a személyes adatokra is, amelyeket a felhasználói tevékenységgel összefüggésben figyeltek meg, azaz például az intelligens fogyasztásmérők vagy más összeköttetésben álló tárgyak¹⁹ által feldolgozott nyers adatokra, tevékenységi naplókra, weboldalhasználati történetre vagy keresési tevékenységekre.

Ez utóbbi adatkategória nem foglalja magában azokat az adatokat, amelyeket az adatkezelő hozott létre (a megfigyelt vagy közvetlenül bevitt adatok felhasználásával), ilyen például az összegyűjtött intelligens fogyasztásmérési nyers adatok elemzése során kidolgozott felhasználói profil.

Az egyes adatkategóriák között különbséget lehet tenni eredetüktől függően, hogy meg lehessen határozni, kiterjed-e rájuk az adathordozhatóság. Az alábbi kategóriák tekinthetők az „érintett által rendelkezésre bocsátott” adatoknak:

- **Az érintett által tudatosan és aktívan rendelkezésre bocsátott adatok** (például e-mail-cím, felhasználónév, életkor stb.)
- **Az érintett által a szolgáltatás vagy készülék használatával rendelkezésre bocsátott, megfigyelt adatok.** Idetartozhat például egy adott személy által végzett keresések története, e személy forgalmi adatai és helymeghatározó adatai. Ide sorolhatók még más nyers adatok, köztük a viselhető készülékkel nyomon követett szívverés.

Ezzel szemben, a következtetett és származtatott adatokat az adatkezelő hozza létre „az érintett által rendelkezésre bocsátott” adatok alapján. Például egy felhasználó egészségével kapcsolatos értékelés eredménye vagy a kockázatkezeléssel és a pénzügyi szabályozással összefüggésben (többek között adott hitelminősítés hozzárendelése vagy pénzmosás elleni szabályoknak való megfelelés érdekében) készített profil önmagában nem tekinthető az érintett által „rendelkezésre bocsátottnak”. Jóllehet ezek az adatok esetleg az adatkezelő által vezetett profil részei, és azokat az érintett által (például a saját intézkedése nyomán) rendelkezésre bocsátott adatok elemzéséből következtetik vagy származtatják, ezeket az

¹⁹ A tevékenységének megfigyeléséből származó adatok lekérdezése mellett az érintett jobb betekintést is kaphat az adatkezelő végrehajtási döntéseibe a megfigyelt adatok körét illetően, és jobb helyzetben lesz, amikor arról kell döntenie, hogy milyen adatokat hajlandó megadni egy hasonló szolgáltatás megszerzése érdekében és tisztában lesz azzal, hogy milyen mértékben tartják tiszteletben magánélethez való jogát.

adatokat szokásosan nem tekintik az érintett által „rendelkezésre bocsátott” adatoknak, így rájuk nem terjed ki ez az új jog²⁰.

Általában az adathordozhatósághoz való jog politikai célkitűzéseit tekintve az „érintett által rendelkezésre bocsátott” kifejezést tágan kell értelmezni, és abból ki kell venni a következtetett és a származtatott adatokat, amelyek a szolgáltató által létrehozott személyes adatokat tartalmazzak (pl. algoritmikus eredmények). Az adatkezelő kivetheti ezeket a következtetett adatokat, de meg kell adnia minden más, az érintett által az adatkezelő technikai eszközei segítségével rendelkezésre bocsátott személyes adatot²¹.

Így a „rendelkezésre bocsátott” kifejezés magában foglal minden olyan személyes adatot, amely az érintett tevékenységére vonatkozik, vagy amely az egyén magatartásának megfigyeléséből ered, de nem terjed ki e magatartás további elemzéséből származó adatokra. Ezzel szemben az adatkezelő által az adatkezelés pl. megszemélyesítési vagy ajánlási eljárás, felhasználói kategorizálás vagy profilalkotás során létrehozott személyes adatok az érintett által rendelkezésre bocsátott személyes adatokból származtatott vagy következtetett adatok, és rájuk nem terjed ki az adathordozhatósághoz való jog.

Harmadik feltétel: az adathordozhatósághoz való jog nem érintheti hátrányosan mások jogait és szabadságait

A más érintettekre vonatkozó személyes adatok tekintetében:

A harmadik feltétellel a jogalkotó el kívánja kerülni a más (hozzá nem járuló) érintettek személyes adatait tartalmazó adatok lekérdezését és új adatkezelőnek történő továbbítását, amennyiben ezeket az adatokat valószínűleg mások jogait és szabadságait hátrányosan érintő módon kezelnék (az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (4) bekezdése)²².

Ilyen hátrányos hatás állna elő például, ha az adatkezelők közötti adattovábbítás megakadályozna harmadik személyeket az általános adatvédelmi rendelet szerint érintettként megillető jogaik (tájékoztatáshoz való jog, hozzáféréshez való jog stb.) gyakorlásában.

Az adatainak másik adatkezelőhöz történő továbbítását kezdeményező érintett vagy hozzájárulását adja az új adatkezelőnek az adatkezeléshez, vagy szerződést köt ezen adatkezelővel. Ha harmadik személyek személyes adatai szerepelnek az adatállományban, az adatkezelésre más jogalapot kell meghatározni. Az adatkezelő például követhet jogos érdeket a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerint, különösen, ha az adatkezelő célja, hogy olyan

²⁰ Az érintett mindazonáltal élhet azzal a jogával az általános adatvédelmi rendelet 15. cikke szerint (amely a hozzáférési jogról szól), hogy „az adatkezelőtől visszajelzést kapjon arra vonatkozóan, hogy személyes adatainak kezelése folyamatban van-e, és ha ilyen adatkezelés folyamatban van, jogosult arra, hogy a személyes adatokhoz és a következő információkhoz hozzáférést kapjon: ... a 22. cikk (1) és (4) bekezdésében említett automatizált döntéshozatal ténye, ideértve a profilalkotást is, valamint legalább ezekben az esetekben az alkalmazott logikára és arra vonatkozó érthető információk, hogy az ilyen adatkezelés milyen jelentőséggel bír, és az érintettre nézve milyen várható következményekkel jár”.

²¹ Idetartoznak az érintettől szülő, az olyan tevékenység során megfigyelt adatok, amelynek céljával az adatot gyűjtötték, például tranzakciós történet vagy hozzáférési napló. Az érintett nyomon követése és nyilvántartása (például a szívverést rögzítő alkalmazás, vagy a böngészési magatartást követő technológia) során gyűjtött adatokat szintén az érintett által „rendelkezésre bocsátottnak” kell tekinteni, még akkor is, ha az adatokat nem aktívan vagy tudatosan továbbítják.

²² A (68) preambulumbekzdés szerint „ha egy adott személyes adatállomány egynél több érintettre vonatkozik, a személyes adatok megszerzéséhez való jog nem sértheti az egyéb érintettek e rendelet szerinti jogait”.

szolgáltatást nyújtson az érintettnek, amely lehetővé teszi ez utóbbi számára, hogy személyes adatokat kizárólag személyes vagy otthoni tevékenység céljával kezeljen. A harmadik személyeket érintő és esetlegesen rájuk hatással levő személyes tevékenységgel összefüggésben az érintett által kezdeményezett adatkezelési műveletek továbbra is az érintett felelősségi körébe tartoznak, amennyiben ezen adatkezelésre semmilyen módon nem az adatkezelő döntése nyomán kerül sor.

Egy webmail szolgáltatás például lehetővé teheti címtár létrehozását az érintett kapcsolatai, barátai, rokonai, családja és tágabb környezete adataival. Mivel ezek az adatok az adathordozhatósághoz való jogát gyakorolni kívánó azonosítható egyénre vonatkoznak (és őket ezen egyén hozza létre), az adatkezelőknek továbbítaniuk kell az érintett részére a bejövő és kimenő e-mailek teljes könyvtárát.

Ugyanígy, az érintettek bankszámlája tartalmazhat a tranzakciókkal kapcsolatos olyan személyes adatokat, amelyek nem csak a számlatulajdonosra, hanem más egyénekre is vonatkoznak (pl., ha pénzt utaltak át a számlatulajdonosnak). E harmadik személyek jogait és szabadságait valószínűleg nem érinti hátrányosan a bankszámla-információ számlatulajdonosnak történő továbbítása hordozhatósági kérelem esetén, feltéve hogy mindkét esetben az adatokat ugyanarra a célra használják (azaz csak az érintett által használt kapcsolattartási cím, vagy az érintett bankszámlatörténete).

Ezzel szemben, sérülnek a harmadik személyek jogai és szabadságai, ha az új adatkezelő a személyes adatokat más célokra használja, például, ha a címzett adatkezelő az érintett kapcsolattartási címtárában szereplő más egyének személyes adatait marketingcélokra használja.

Ezért, hogy megelőzhető legyen a műveletbe bevont harmadik személyeket érő hátrány, e személyes adatok más adatkezelő általi kezelése csak annyiban engedélyezett, ha az adatok a kérelmező felhasználó kizárólagos rendelkezése alatt maradnak, és csak kizárólag személyes vagy otthoni tevékenység céljából kezelik őket. A címzett „új” adatkezelő (akinek az adat a felhasználó kérelmére továbbítható) nem használhatja harmadik személyek továbbított személyes adatait saját céljaira, például arra, hogy marketingtermékeket és szolgáltatásokat kínáljon e más harmadik személy érintettek számára. Ezt az információt például nem szabad arra használni, hogy harmadik személy érintettek profilját gazdagítsák és szociális környezetét átépítsék, a tudomása és a hozzájárulása nélkül²³. Nem szabad arra sem használni, hogy információt szerezzenek az ilyen harmadik személyekről és egyedi profilokat hozzanak létre, akkor sem, ha személyes adataik már az adatkezelő birtokában vannak. Másfelől, az ilyen adatkezelés valószínűleg jogellenes és tisztességtelen, különösen, ha az érintett harmadik személyeket nem tájékoztatják arról, és így nem élhetnek érintetti jogaikkal.

Ezenfelül, valamennyi (küldő és címzett) adatkezelő esetében bevett gyakorlat olyan eszközök alkalmazása, amelyek lehetővé teszik az érintettek számára azoknak az adatoknak a kiválasztását, amelyeket meg szeretnének kapni és továbbítani kívánnak, és adott esetben más egyének adatainak kizárását. Ez tovább segít csökkenteni azon harmadik személyek kockázatait, akiknek a személyes adatait esetleg hordozzák.

²³ Egy közösségi hálózati szolgáltatás nem gazdagíthatja tagjai profilját az érintett által az adathordozhatósághoz való joga keretében továbbított személyes adat felhasználásával, az átláthatóság elvének tiszteletben tartása nélkül, és anélkül, hogy meggyőződne arról, a megfelelő jogalapra támaszkodik-e a konkrét adatkezelés vonatkozásában.

Ezenfelül, az adatkezelőknek olyan hozzájárulási mechanizmusokat kell működtetniük más, a műveletbe bevont érintettek vonatkozásában, amelyek megkönnyítik az adattovábbítást azokban az esetekben, ahol e felek hajlandóak a hozzájárulást megadni, például, ha adataikat szintén más adatkezelőhöz szeretnék továbbítani. Ilyen helyzet adódhat többek között a közösségi hálózatokkal, de az adatkezelők feladata dönteni a követendő bevált gyakorlatokról.

A szellemi tulajdon és az üzleti titok hatálya alá tartozó adatok vonatkozásában:

Mások jogait és szabadságát a 20. cikk (4) bekezdése említi. Noha közvetlenül nem kapcsolódik a hordozhatósághoz, ezt úgy lehet érteni, hogy „beleértve az üzleti titkokat vagy a szellemi tulajdont, és különösen a szoftverek védelmét biztosító szerzői jogokat”. Ugyanakkor, még akkor is, ha ezekre a jogokra tekintettel kell lenni az adathordozhatósági kérelem megválaszolása előtt, „ezek a megfontolások mindazonáltal nem eredményezhetik azt, hogy az érintettől minden információt megtagadnak”. Ezenfelül, az adatkezelő nem utasíthatja el az adathordozhatósági kérelmet azon az alapon, hogy más szerződéses jog sérül (például fennálló tartozás vagy az érintettel való üzleti konfliktus miatt).

Az adathordozhatósághoz való jog alapján az egyénnek nincs joga az információt oly módon elferdíteni, amely tisztességtelen gyakorlatnak minősülhet, vagy amely sértene a szellemi tulajdonhoz fűződő jogokat.

Egy potenciális üzleti kockázat ugyanakkor önmagában nem lehet az adathordozhatósági kérelem elutasításának alapja, és az adatkezelők az érintett által rendelkezésre bocsátott személyes adatokat továbbíthatják olyan formátumban, amely nem fed fel üzleti titokkal vagy szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal védett információt.

IV. Hogyan vonatkoznak az érintett jogainak gyakorlására irányadó szabályok az adathordozhatóságra?

- Az érintett részére milyen előzetes információt kell megadni?

Annak érdekében, hogy az adatkezelők megfeleljenek az adathordozhatósághoz való új jognak, tájékoztatniuk kell az érintetteket az adathordozhatósághoz való új jog meglétéről. Ha az érintett személyes adatokat közvetlenül az érintettől gyűjtik be, erre „a személyes adatok megszerzésének időpontjában” kell sort keríteni. Ha a személyes adatokat nem közvetlenül az érintettől szerzik meg, az adatkezelőnek meg kell adnia a 13. cikk (2) bekezdésének b) pontjában és 14. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett információt.

„Ha a személyes adatokat nem az érintettől szerezték meg”, a 14. cikk (3) bekezdésének megfelelően az információt a személyes adatok megszerzésétől számított észszerű határidőn, de legkésőbb egy hónapon belül, az érintettel való első kapcsolatfelvétel alkalmával vagy harmadik személyekkel való közléskor meg kell adni²⁴.

A kért információ megadásakor az adatkezelőnek biztosítania kell, hogy elkülönítik az adathordozhatósághoz való jogot más jogoktól. A 29. cikk szerinti munkacsoport tehát különösen azt ajánlja, hogy az adatkezelők fejték ki egyértelműen, hogy az érintett milyen típusú adatokat kaphat meg a hozzáférési joga, és milyeneket az adathordozhatósághoz való joga keretében.

²⁴ A 12. cikk előírja, hogy az adatkezelő „minden egyes tájékoztatást tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva nyújtsa, különösen a gyermekeknek címzett bármely információ esetében.”

Ezenfelül a munkacsoport azt ajánlja, hogy az adatkezelők mindig tüntessenek fel információt az adathordozhatósághoz való jogról, mielőtt az érintett megszüntetné valamelyik fiókját. Ez lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy számba vegyék személyes adataikat, és könnyen továbbítsák őket saját készülékükre vagy egy másik szolgáltatóhoz, mielőtt a szerződés megszűnne.

Végül, a „címezett” adatkezelők számára bevált gyakorlatként a 29. cikk szerinti munkacsoport azt ajánlja, hogy az érintetteket lássák el teljes körű információval azon személyes adatok jellegéről, amelyek a szolgáltatás teljesítése szempontjából relevánsak. Amellett, hogy megalapozza a tisztességes adatkezelést, ez lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy korlátozzák harmadik személyek kockázatait, és a személyes adatok szükségtelen megduplázódását, akkor is, ha más érintettet nem fognak a műveletbe bevonni.

- Hogyan tudja az adatkezelő azonosítani az érintettet a kérelme megválaszolása előtt?

Az általános adatvédelmi rendeletben nincsenek előíró jellegű követelmények az érintett hitelesítésére. Az általános adatvédelmi rendelet 12. cikkének (2) bekezdése mindazonáltal kimondja, hogy az adatkezelő az érintett jogai (az adathordozhatósághoz való jogot is ideértve) gyakorlására irányuló kérelmének a teljesítését nem tagadhatja meg, kivéve, ha olyan cél érdekében kezeli a személyes adatot, amelyhez az érintett azonosítása nem szükséges, és bizonyítja, hogy az érintettet nem áll módjában azonosítani. Ilyen helyzetben ugyanakkor a 11. cikk (2) bekezdése szerint az érintett kiegészítő információt adhat meg, amely lehetővé teszi az azonosítását. Ezenfelül, a 12. cikk (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha az adatkezelőnek megalapozott kétségei vannak az érintett kilétével kapcsolatban, további, az érintett személyazonosságának megerősítéséhez szükséges információk nyújtását kérheti. Ha az érintett kiegészítő információt ad, amely lehetővé teszi azonosítását, az adatkezelő nem tagadhatja meg a kérelem teljesítését. Ha az online gyűjtött információk és adatok álnevekhez vagy egyedi azonosítókhoz kötődnek, az adatkezelők megfelelő eljárásokat alkalmazhatnak, amelyek lehetővé teszik az egyének számára az adathordozhatósági kérelem benyújtását és a rájuk vonatkozó adatok megszerzését. Akárhogy is, az adatkezelőknek le kell futtatniuk egy hitelesítési eljárást annak érdekében, hogy határozottan meggyőződjenek a személyes adatait kérelmező, vagy általánosabban, az általános adatvédelmi rendelet szerinti jogait gyakorló érintett személyazonosságáról.

Ezek az eljárások gyakran már rendelkezésre állnak. Az érintetteket az adatkezelő már gyakran a szerződéskötés vagy az adatkezeléshez való hozzájárulás beszerzése előtt hitelesíti. Ennek következtében az adatkezeléssel érintett egyén nyilvántartására használt személyes adatokat az érintett hordozhatósági célú hitelesítésének bizonyítékaként is fel lehet használni²⁵.

Noha ezekben az esetekben az érintettek előzetes azonosításához esetleg be kell kérni személyazonosságuk bizonyítékát, az ilyen ellenőrzés lehet, hogy nem releváns az adat és az érintett egyén közötti kapcsolat értékelése szempontjából, mivel e kapcsolat nem függ össze a hivatalos vagy jogi személyazonossággal. Lényegében az adatkezelő azon lehetősége, hogy kiegészítő információt kérjen be adott személy személyazonosságának értékelése céljából, nem vezethet túlzó kérésekhez és olyan személyes adatok begyűjtéséhez, amelyek nem

²⁵ Ha például az adatkezelés felhasználói fiókhoz köthető, a megfelelő felhasználói név és jelszó megadása elegendő lehet az érintett azonosításához.

relevánsak vagy szükségesek az egyén és a kért személyes adat közötti kapcsolat megerősítése szempontjából.

Sok esetben ilyen hitelesítési eljárások már hatályban vannak. Például felhasználóneveket és jelszavakat gyakran használnak arra, hogy lehetővé tegyék az egyén hozzáférését az e-mail-fiókjában, közösségi hálózati fiókjaiban vagy számos más szolgáltatáshoz használt fiókjaiban található adataihoz; e fiókok némelyikét az egyének teljes nevük és személyazonosságuk felfedése nélkül veszik igénybe.

Ha az érintett által kért adatok mérete miatt problematikus az internetes adattovábbítás, ahelyett, hogy esetlegesen hosszabb, legfeljebb három hónapos határidőt venne igénybe a kérelemnek való megfelelésre²⁶, az adatkezelőnek esetleg meg kell fontolnia az ilyen adat rendelkezésre bocsátásának alternatív eszközeit, például az online közvetítést, illetve a CD-re, DVD-re vagy más fizikai eszközre való lementést, vagy annak lehetővé tételét, hogy a személyes adatot közvetlenül egy másik adatkezelőhöz továbbítsák (az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (2) bekezdése szerint, ha műszakilag megvalósítható).

- **Mi az adathordozhatósági kérelem megválaszolásának határideje?**

A 12. cikk (3) bekezdése előírja, hogy „az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül, de mindenféleképpen a kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül tájékoztatja az érintettet a [...] hozott intézkedésekről”. Ez az egyhónapos időszak kiterjeszhető legfeljebb három hónapra az összetett esetekben, ha az érintettet tájékoztatták e késedelem okairól az eredeti kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül.

Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást működtető adatkezelők valószínűleg jobban felszereltek ahhoz, hogy a kérelmeket nagyon rövid időn belül teljesítsék. A felhasználói elvárásoknak való megfelelés érdekében bevált gyakorlat olyan időkeret meghatározása, amelyen belül az adathordozhatósági kérelem szokásosan megválaszolható, továbbá ennek közlése az érintettekkel.

Azok az adatkezelők, akik elutasítják az adathordozhatósági kérelmet, a 12. cikk (4) bekezdése szerint a kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül tájékoztatják az érintettet „az intézkedés elmaradásának okairól, valamint arról, hogy az érintett panaszt nyújthat be valamely felügyeleti hatóságnál, és élhet bírósági jogorvoslati jogával.”

Az adatkezelőknek be kell tartaniuk a megadott határidőn belüli válaszadásra vonatkozó kötelezettséget, akkor is, ha ez elutasítást jelent. Más szóval, az adatkezelőknek nyilatkozniuk kell, ha adathordozhatósági kérelemmel fordulnak hozzájuk.

- **Milyen esetekben utasítható el az adathordozhatósági kérelem vagy állapítható meg díj?**

A 12. cikk tiltja, hogy az adatkezelő díjat állapítson meg a személyes adatok rendelkezésre bocsátásáért, kivéve, ha az adatkezelő bizonyítani tudja, hogy a kérelem egyértelműen megalapozatlan vagy „– különösen ismétlődő jellege miatt –” túlzó. Azon információs társadalommal összefüggő szolgáltatások számára, amelyek személyes adatok automatizált

²⁶ A 12. cikk (3) bekezdésében: „Az adatkezelő [...] tájékoztatja az érintettet a [...] kérelem nyomán hozott intézkedésekről.”

kezelésére szakosodtak, az automatizált rendszerek, például a felhasználói program interfészek (API-k)²⁷ működtetése megkönnyítheti az érintettel való kapcsolattartást, ezáltal csökkennek az ismétlődő kérelmek jelentette esetleges akadályok. Ezért nagyon kevés olyan eset van, amikor az adatkezelő meg tudja indokolni a kért információ átadásának megtagadását, még többszörös adathordozhatósági kérelem esetén is.

Ezenfelül, az adathordozhatósági kérelmek megválaszolására létrehozott eljárások teljes költségét figyelmen kívül kell hagyni a kérelem túlzó mértékének megállapításánál. Az általános adatvédelmi rendelet 12. cikke ugyanis az egyetlen érintett által benyújtott kérelmekre összpontosít, nem az adatkezelő által kézhez vett kérelmek teljes számára. Ennek eredményeként a rendszer működtetésének teljes költsége egyfelől nem hárítható át az érintettre, másfelől nem használható a hordozhatósági kérelmek megválaszolása elutasításának indokolására.

V. Hogyan kell átadni a hordozható adatot?

- Melyek az adatszolgáltatás teljesítésének adatkezelőtől elvárt eszközei?

Az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (1) bekezdése szerint az érintettek jogosultak arra, hogy az adatokat egy másik adatkezelőnek továbbítsák anélkül, hogy ezt akadályozná az az adatkezelő, amelynek a személyes adatokat a rendelkezésére bocsátották.

Ez az akadályoztatás leírható olyan jogi, műszaki vagy pénzügyi akadályként, amelyet az adatkezelő állított, hogy fékezze vagy lassítsa az érintett vagy más adatkezelő általi hozzáférést, továbbítást vagy további felhasználást. Ilyen akadályok lehetnek például a következők: az adatszolgáltatásért kért díj, az interoperabilitás hiánya vagy az adott adatformátumhoz, API-hez, vagy az előírt formátumhoz való hozzáférés hiánya, túlzott késedelem vagy a teljes adatállomány lekérdezésének összetettsége, az adatállomány szándékos összezavarása, egyedi és indokolatlan vagy túlzó ágazati szabványosítás, vagy akkreditációs követelmények²⁸.

A 20. cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget is megállapítja az adatkezelő számára, hogy a hordozható adatot közvetlenül más adatkezelőnek továbbítsa, „ha az technikailag megvalósítható”.

Az adatkezelők közötti, az érintett rendelkezése szerinti adattovábbítás technikai megvalósíthatóságát esetről esetre kell értékelni. A (68) preambulumbekzdés ezen felül pontosítja a „technikai megvalósíthatóság” korlátait, miszerint az „nem teremthet olyan kötelezettséget az adatkezelők számára, hogy egymással műszakilag kompatibilis adatkezelő rendszereket vezessenek be vagy tartsanak fenn”.

Az adatkezelőktől elvárt, hogy a személyes adatokat interoperábilis formátumban továbbítsák, noha ez nem kötelezi arra a többi adatkezelőt, hogy e formátumokat támogassák. Az

²⁷ A felhasználói program interfész (API) alkalmazások és webszolgáltatások interfészét jelenti, amelyet az adatkezelők bocsátottak rendelkezésre, hogy más rendszerek vagy alkalmazások kapcsolódhassanak az ő rendszereikhez, és együttműködhessenek velük.

²⁸ Egyes akadályok jogszerűek lehetnek, mint amelyek mások 20. cikk (4) bekezdésében említett jogaihoz és szabadságához kapcsolódnak, vagy amelyek az adatkezelő saját rendszereinek biztonságával függnek össze. Az adatkezelő felelőssége megindokolni, hogy az ilyen akadályok miért jogszerűek és miért nem minősülnek a 20. cikk (1) bekezdésének értelmében vett akadályoztatásnak.

adatkezelők közötti közvetlen adattovábbításra tehát akkor lehet sort keríteni, ha a két rendszer közötti kommunikáció lehetséges biztonságosan²⁹, és ha a címzett rendszer műszakilag képes a bejövő adatok fogadására. Ha műszaki akadályok gátolják a közvetlen adattovábbítást, az adatkezelőnek magyarázatot kell adnia ezen akadályokra az érintetteknek, mivel döntése egyébként hasonló lenne hatásában az érintett kérelmével kapcsolatos intézkedés megtagadásához (12. cikk (4) bekezdés).

Műszaki szinten az adatkezelőknek két különböző és egymást kiegészítő utat kell feltárnia és értékelnie, hogy a hordozható adatot az érintett vagy a másik adatkezelő rendelkezésére bocsássa:

- a hordozható adatok teljes állományának (vagy a teljes adatállomány részei több kivonatának) közvetlen továbbítása;
- automatizált eszköz, amely lehetővé teszi a megfelelő adatok kivonatolását.

A második módszert az adatkezelők akkor részesíthetik előnyben, ha összetett és nagy adatállományról van szó, mivel e módszer lehetővé teszi az adatállomány bármely, az érintett számára kérelmével összefüggésben releváns részének kivonatolását, segíthet a kockázat minimalizálásában, és valószínűleg lehetővé teszi adatszinkronizációs mechanizmusok³⁰ alkalmazását (pl. az adatkezelők közötti rendszeres kommunikáció keretében). Jobb módszere lehet a megfelelés garantálásának az „új” adatkezelő vonatkozásában, és bevált gyakorlatnak minősülhet a magánéletvédelmi kockázatok csökkentésében az eredeti adatkezelőnél.

A megfelelő hordozható adatok átadásának e két különböző és lehetőség szerint egymást kiegészítő módja megvalósítható az adatok számos eszközzel történő rendelkezésre bocsátásával, például biztonságos üzenetváltással, SFTP-szerverrel, biztonságos WebAPI-vel vagy webportállal. Az érintettek számára lehetővé kell tenni, hogy egy személyesadat-tárat, személyes információt kezelő rendszert³¹ vagy más típusú megbízható harmadik felet vegyenek igénybe a személyes adatok megőrzésére és tárolására, és hogy engedélyt adjanak az adatkezelőknek a személyes adatokhoz való hozzáférésre és azok kezelésére, igény szerint.

- **Mi az elvárt adatformátum?**

Az általános adatvédelmi rendelet megköveteli az adatkezelőktől, hogy az egyén által kért személyes adatokat olyan formátumban adják át, amely támogatja a további felhasználást. Közelebbről, az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a személyes adatokat „tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban” kell biztosítani. A (68) preambulumbekkezdés tovább pontosítja ezt a rendelkezést, azzal, hogy e formátumnak interoperábilisnak kell lennie, amely fogalmat az EU-ban a következőképpen határozzák meg³²:

²⁹ Hitelesített kommunikációval a szükséges adattitkosítás mellett.

³⁰ A szinkronizációs mechanizmus segíthet az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke szerinti általános kötelezettségek teljesítésében, amely cikk szerint „a személyes adtok[nak...] pontosnak és szükség esetén naprakésznek kell lenniük”.

³¹ A személyes információt kezelő rendszerekről lásd például az európai adatvédelmi biztos 9/2016. számú véleményét, amely elérhető itt:

https://secure.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2016/16-10-20_PIMS_opinion_EN.pdf

³² Az európai közigazgatások közötti átjárhatósági eszközökről (ISA) szóló, 2009. szeptember 16-i 922/2009/EK európai parlamenti és tanácsi határozat (HL L 260., 2009.10.3., 20. o.) 2. cikke.

az eltérő és különböző szervezetek együttműködési képessége a kölcsönösen hasznos és kölcsönösen megállapított közös célok érdekében, ideértve az információk és ismeretek megosztását a szervezetek között az általuk támogatott munkafolyamatokon keresztül, a saját IKT-rendszereik közötti adatcsere segítségével.

A „tagolt”, „széles körben használt” és „géppel olvasható” kifejezések olyan minimumkövetelmények, amelyek meg kell könnyítsék az adatkezelő által biztosított adatformátum interoperabilitását. Ily módon a „tagolt, széles körben használt, géppel olvasható” az eszközökre vonatkozó előírás, az interoperabilitás pedig a kívánt eredményt jelenti.

A 2013/37/EU irányelv^{33,34} (21) preambulumbekzdése a következőképpen határozza meg a „géppel olvasható” kifejezést:

olyan fájlformátum, amely struktúrájának kialakítása folytán lehetővé teszi, hogy a szoftveres alkalmazások a benne szereplő egyedi adatokat – ideértve az egyedi ténymegállapításokat és azok belső struktúráját – könnyen azonosítsák, felismerjék és kinyerjék. A számítógéppel olvasható formátumban létrehozott fájlokban kódolt adatok számítógéppel olvasható adatoknak tekintendők. A számítógéppel olvasható formátumok nyílt vagy védett formátumok lehetnek; lehetnek hivatalos szabványúak vagy ezektől eltérők. Az automatikus feldolgozást – az adatok kinyerésének nehézsége vagy lehetetlensége folytán – korlátozó fájlformátumban kódolt dokumentumok nem tekintendők számítógéppel olvashatónak. A tagállamoknak adott esetben ösztönözniük kell a számítógéppel olvasható nyílt formátumok használatát.

Tekintettel az adatkezelő által kezelhető potenciális adattípusok széles körére, az általános adatvédelmi rendelet nem ír elő konkrét ajánlásokat az átadandó személyes adatok formátumára. A legmegfelelőbb formátum ágazonként változhat, és már esetleg léteznek alkalmas formátumok, és azokat mindig úgy kell megválasztani, hogy elérjék az értelmezhetőséggel és azzal kapcsolatos célt, hogy az érintett számára nagyfokú adathordozhatóságot biztosítsanak. Ily módon a költséges engedélyezési megszorításoknak alávetett formátumok nem tekinthetők a megfelelő megközelítésnek.

A (68) preambulumbekzdés kifejti, hogy „Az érintett azon joga, hogy továbbítsa, illetve megkapja a rá vonatkozóan kezelt személyes adatokat, nem teremthet olyan kötelezettséget az adatkezelők számára, hogy egymással műszakilag kompatibilis adatkezelő rendszereket vezessenek be vagy tartsanak fenn.” **A hordozhatóság célja így az interoperábilis rendszerek létrehozása, nem a kompatibilis rendszereké³⁵.**

A személyes adatokat az elvárások szerint olyan formátumban kell továbbítani, amely nagymértékben elvonatkoztat bármely belső vagy védett formátumtól. Ily módon az adathordozhatóság egy további adatkezelési szintet jelent az adatkezelők részéről, hogy

³³ A közzféra információinak további felhasználásáról szóló 2003/98/EK irányelv módosításáról.

³⁴ Az uniós glosszárium (<http://eur-lex.europa.eu/eli-register/glossary.html>) tovább pontosítja az ezen iránymutatásban használt fogalmakhoz (géppel olvasható, interoperabilitás, nyílt formátum, szabvány, metaadat) kapcsolódó elvárásokat.

³⁵ Az ISO/IEC 2382-01 a következőképpen határozza meg az interoperabilitást: „A különböző funkcionális egységek közötti, oly módon folytatott kommunikáció, programvégrehajtás vagy adattovábbítás képessége, amely a felhasználótól csak csekély ismereteket vár ezen egységek egyedi jellegzetességeiről vagy egyáltalán nem vár el ilyen ismereteket.”

kinyerjenek adatokat a platformról és kiszűrik azokat a személyes adatokat, amelyekre a hordozhatóság nem terjed ki, köztük a következtetett adatokat vagy a rendszerbiztonsághoz kapcsolódó adatokat. Így az adatkezelőket arra ösztönzi, hogy előzetesen azonosítsák azokat az adatokat, amelyek a hordozhatóság hatálya alá tartoznak saját rendszereikben. Ez a további adatkezelés járulékosnak tekintendő az elsődleges adatkezeléshez képest, mivel nem azért végzik, hogy az adatkezelő által meghatározott új célt elérjenek.

Ha egy adott ágazatban vagy adott környezetben nincsenek általánosan használt formátumok, **az adatkezelőknek az általánosan használt nyílt formátumokban (pl. XML, JSON, CSV,...) kell biztosítaniuk a személyes adatokat, a lehetséges legjobb részletezettségű, hasznos metaadatokkal együtt**, fenntartva az absztrakció magas szintjét. Ekként alkalmas metaadatokat kell használni a cserélt információ jelentésének pontos leírására. E metaadatoknak elegendőknek kell lenniük a funkció és az adatok további felhasználásának lehetővé tételéhez, de természetesen nem fedhetnek fel üzleti titkokat. Ezért tehát valószínűtlen, hogy ha az egyén számára a bejövő e-maileket PDF-ben adják meg, az kellően strukturált vagy leíró lesz a bejövő levelekkel kapcsolatos adatok egyszerű további felhasználásához. Az e-mail-adatokat ehelyett olyan formátumban kell megadni, amely megőrzi minden metaadatot, hogy lehetővé váljon ezen adatok hatékony további felhasználása. Így a személyes adatok továbbítására szolgáló adatformátum megválasztásakor az adatkezelőnek mérlegelnie kell, hogy e formátum minként gyakorol hatást az egyén adatok további felhasználására vonatkozó jogára vagy mennyiben gátolja azt. Ha az adatkezelő meg tudja oldani, hogy az érintett maga választhassa meg a személyes adatok kívánt formátumát, egyértelmű magyarázatot kell adnia a választott lehetőség hatásairól. Ugyanakkor, a kiegészítő metaadatok azzal a kizárólagos céllal történő kezelése, hogy azokra szükség vagy igény mutatkozhat az adathordozhatósági kérelem megválaszolásakor, nem szolgáltat jogszerű alapot ezen adatkezeléshez.

A 29. cikk szerinti munkacsoport határozottan ösztönöz arra, hogy az ágazati érdekelt felek és szakmai szervezetek dolgozzanak együtt egy közös interoperábilis szabvány- és formátumkészleten, amelyekkel teljesíthetők az adathordozhatósághoz való jog követelményei. Ezzel a kihívással az európai interoperabilitási keret (EIF) is foglalkozott, amely elfogadott megközelítést dolgozott ki olyan szervezetek számára, amelyek közösen kívánnak közszolgáltatásokat nyújtani. Alkalmazási körében a keret meghatároz egy sor közös elemet, például szójegyzéket, fogalmakat, elveket, szabályzatokat, iránymutatásokat, ajánlásokat, szabványokat, előírásokat és gyakorlatokat³⁶.

- **Mit kell tenni, ha kiterjedt vagy összetett személyes adatokat kell gyűjteni?**

Az általános adatvédelmi rendelet nem fejt ki, hogyan kell kezelni azt a kihívást, ha kiterjedt adatgyűjtésre van szükség, vagy összetett adatstruktúrákról van szó, illetve más műszaki problémák adódnak, amelyek nehézséget okozhatnak az adatkezelő vagy az érintettek számára.

Ugyanakkor, minden esetben döntő, hogy az egyén olyan helyzetben legyen, hogy teljes mértékben átlássa az adatkezelő által átadható személyes adatok meghatározását, sémáját és struktúráját. Az adatokat például először át lehet adni összegzett formában, műszerfalak segítségével, amelyek lehetővé teszik az érintett számára, hogy a személyes adatok állományait vigyék át az összes ilyen adat helyett. Az adatkezelőnek áttekintést kell adnia

³⁶ Forrás: http://ec.europa.eu/isa/documents/isa_annex_ii_eif_en.pdf

„tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva” (lásd az általános adatvédelmi rendelet 12. cikkének (1) bekezdését), hogy az érintetteknek mindig egyértelmű információ álljon rendelkezésére, hogy mely adatokat töltse le vagy továbbítsa a másik adatkezelőhöz egy meghatározott céllal összefüggésben. Az érintettek például olyan helyzetben kell lenniük, hogy szoftveralkalmazásokkal könnyen azonosíthassák, felismerhessék és kezelhessék az azokról származó konkrét adatokat.

A fent említettek szerint, az adathordozhatósági kérelem adatkezelő általi megválaszolásának gyakorlati módszere lehet egy kellően biztonságos és dokumentált API felkínálása. Ennek révén az egyének kérelmet intézhetnek az adatkezelőhöz személyes adataik iránt saját vagy külső szoftverekkel, vagy engedélyt adhatnak másoknak (köztük más adatkezelőknek), hogy ezt a nevükben végezzék el, az általános adatvédelmi rendelet 20. cikkének (2) bekezdése értelmében. Azzal, hogy kívülről elérhető API-n keresztül biztosítanak hozzáférést az adatokhoz, kifinomultabb hozzáférési rendszert lehet kínálni, amely lehetővé teszi az egyének számára, hogy további kérelmeket nyújtsanak be adataik iránt (akár teljes letöltésként, akár deltafunkcióként, amely a legutolsó letöltés óta bekövetkezett változásokat tartalmazza), anélkül, hogy e további kérelmek túlzottan költségesek lennének az adatkezelő számára.

- **Hogyan tehetők biztonságossá a hordozható adatok?**

Általánosságban az adatkezelőknek garantálniuk kell, hogy „megfelelő technikai vagy szervezési intézkedések alkalmazásával biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága, az adatok jogosulatlan vagy jogellenes kezelésével, véletlen elvesztésével, megsemmisítésével vagy károsodásával szembeni védelmet is ideértve”, az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja szerint.

Ugyanakkor, a személyes adatok érintetteknek történő továbbítása szintén felveti biztonsági kérdéseket:

Hogyan biztosíthatják az adatkezelők, hogy a személyes adatok biztonságban jussanak el a megfelelő személyhez?

Mivel az adathordozhatóság célja, hogy adatokhoz lehessen hozzájutni az adatkezelő rendszeréből, a továbbítás potenciális kockázatforrás ezen adatok vonatkozásában (különösen a továbbításkori adatsértések veszélye áll fenn). Az adatkezelő felel minden olyan biztonsági intézkedés meghozataláért, amely szükséges nemcsak annak garantálásához, hogy a személyes adatokat biztonságosan továbbítsák (az információ elejétől a végéig történő rejtjelzésével vagy adatkódolás használatával) a megfelelő címzettnek (erős hitelesítési intézkedésekkel), hanem hogy a rendszereikben fennmaradó személyes adatokat is védjék a továbbiakban, valamint átlátható eljárásokat alakítsanak ki az esetleges adatsértések kezelésére³⁷. Ekként az adatkezelőknek értékelniük kell az adathordozhatósághoz kapcsolódó konkrét kockázatokat, és megfelelő kockázatenyhítési intézkedéseket kell hozniuk.

Ezek az enyhítési intézkedések többek között a következők lehetnek: ha az érintettet már hitelesíteni kell, további hitelesítési információ, például titkos biztonsági kérdés vagy más hitelesítési faktor, többek között egyszeri jelszó használata; a továbbítás felfüggesztése vagy zárolása, ha felmerül a gyanúja, hogy a fiók biztonságát megsértették; adatkezelők közötti

³⁷ Összhangban a hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről szóló (EU) 2016/1148 irányelvvel.

közvetlen továbbítás esetén, felhatalmazáson alapuló hitelesítés, például tokenalapú hitelesítés használata.

Az ilyen biztonsági intézkedések jellegüknél fogva, például további költségek előírásával nem akadályozhatják a forgalmat, és hogy a felhasználók jogaikat gyakorolják.

Hogyan segíthetünk a felhasználóknak személyes adataik saját rendszereiken való biztonságos tárolásában?

Azzal, hogy a felhasználók online szolgáltatásból kérdeznak le adatokat, mindig fennáll a kockázata, hogy kevésbé biztonságosan tárolják ezen adatokat saját rendszereikben, mint amelyet a szolgáltatás kínál. Az adatot kérő érintett felelős azért, hogy meghatározza a megfelelő intézkedéseket a személyes adatai biztonságának a saját rendszerében történő garantálására. Ugyanakkor ezzel tisztában kell lennie, hogy lépéseket tehessen a kapott információ védelme érdekében. Bevált gyakorlatként az adatkezelők szintén ajánlhatnak megfelelő formátum(ok)at, kódoló eszközöket és más biztonsági intézkedéseket, amelyek segíthetik az érintetteket e cél elérésében.

* * *

Kelt Brüsszelben, 2016. december 13-án

a munkacsoport részéről
az elnök
Isabelle FALQUE-PIERROTIN

A legutóbbi felülvizsgálat és elfogadás
időpontja: 2017. április 5.

a munkacsoport részéről
az elnök
Isabelle FALQUE-PIERROTIN